Földfoglalás a millenniumi jusson

A szabadság és a munka első napjai

Mihály Józsefet népes családjáról és a földosztásban vállalt munkájáról ismerik Sövényházán. Ötvenkét esztendős, nyolc élő gyermek apja. Szövetkezeti gazda. Nemrég fejezte be tanyája csinosítását.

A major kolompja

Hogy honnan indult? Sövényháza és környékéről, a Palavicininek negyvenezer holdjáról. Cseléd volt, s állandó ellenlábasa mindenkinek, aki nem tisztességes úton, két keze munkájával jutott nagyobb vagyonhoz. Ő már a múltban is öklét rázta dr. Kevey József adóügyi jegyzőre, amikor az a fagyban elgémberedett legelőjén a kószáló libákra lőtt. Meg is fenyítették érte. Lehordták mindenféle „piszkos kommunistának". Abban az időben megkérdezte az egyik gazdatiszttől: eszik-e, vagy isszák a „kommenistát", mert bizony ő nem tudja, mit jelent, miért mondják neki.

A kommunista szó

Egy napon behívót kapott. Az orosz frontra kellett volna mennie, de ő nem ment. Az ágyúk már Makó alatt dörögtek. Kifényesített csendőrszuronyok kutattak utána, de mégsem találták. Nagy volt az erdő. És amikor a szovjet csapatok átlépték a Tiszát, ott volt velük. Ott szívta tudatába a földbirtokosok, a mások munkáján henyélők gyűlölését, s ott tudta meg, hogy igazságérzetének olykori háborgása miatt rásütött „kommenista" szó tulajdonképpen dicsőséget, emberi rangot jelent.

Az az őszi szél, amely a Tisza partján értelmébe sodorta és kibontakoztatta az emberi élet tulajdonképpeni értelmét, néhány hét alatt a sövényháziak legjobbjai közé emelte. Ő volt az első Sövényházán, aki összeköttetést keresett a kommunista pártal. Igács Istvánnal — most Csanyteleken él — azért szervezték a pártot, hogy a Palavicini őrgrófok ebbe az országba többé ne jöhessenek vissza. Szembe kerültek Sövényháza módosabb gazdáival, akik hallani sem akartak a földreformról. Ez a két csoport egymással farkasszemet nézett akkor is, amikor Mihály József, Gémes Sándor és Rácz Lajos a föld igazságos elosztását követelte a községházán. Kósa Lajos és Kecskeméti János kisgazdák görbebotot emeltek Mihály Józsefékra, mire Mihály odavágta Kósa szemébe:

— Többé akkor sem dolgozunk egy köcsög aludttejért!

Márciusban fölbe verték a parcellakarókat

Az évszázados majorok közös konyhájában kín volt az élet. A két korszak változásában égők, a cselédsorsból kiszabadult emberek reménysége szikrát szórt, égig csapott. A maguk gazdái akartak lenni. A szovjet csapatok előrenyomulásával Sövényházán ezért is hozták létre a földosztó bizottságokat. Összesen 33 ezer hold sorsa forgott kockán. Azon az őszön az egyszerű emberek valójában Árpád-korabeli módra özönlötték el a földet. Ölelték, csókolták, mint a rég várt vendéget. Nem csoda, igen megszenvedtek érte. Még azon az őszön szántották, vetettek. Tavasszal újból folytatták a munkát, s amikorra hivatalosan is megerősítették a földreformot, már zöldellt az új gazdák tavaszi árpája és zabja. És márciusban a Milleneumi emlékműnél több száz ember jelenlétében földbe verték a földreform országosan is első parcellakaróját. Mérték a földet lábbal, öllel, lánccal, jöttek a földrendezők és két év múlva a birtokleveleket is átadták az új tulajdonosoknak. Palavicini őrgróf földjein a legnehezebb napokban is sarjadt az új élet, mert ott is kezdődött. Ma már családi házak, iskolák, termelőszövetkezetek, orvosok, agronómusok és a fejlődő gazdálkodás jelzik: a Mihály Józsefek akkoriban nem fáradoztak hiába.

Dupsi Károly

Két szegedi győztes az orosz nyelvi versenyben

Befejeződtek a napokban a középiskolai orosz nyelvi verseny megyei fordulói. A Művelődésügyi Minisztérium, az Országos Pedagógiai Intézet, az MSZBT és a KISZ országos szervei által meghirdetett felszabadulási versenyben eldőlt kik a legjobb társalgók a megyében.

A különböző kategóriákban az alábbi versenyzők kerültek ki győztesként:

Gimnáziumi orosz tagozat: Cs. Nagy Éva, Hódmezővásárhely, Bethlen G. gimnázium.

Normál tagozat: Gajdács Ágnes, Szeged, Radnóti Miklós gimnázium.

Technikumi tagozat: Babák Mihály, Szeged, Építőipari Technikum.

A versenyzők nagy felkészültségről és lelkes buzgalomról tettek tanúbizonyságot a versenyek folyamán.

A verseny országos döntőjét április 6-án rendezik meg a központi szervek Budapesten, amelyen a megyei győztesek vesznek részt.

A REGGEL MINDIG VISSZATÉR

Új magyar szinmű bemutatója

A bemutató — amelyről e sorokban szó esik — pénteken este *a békéscsabai Jókai Színház* produkciója volt. Szerzőjének személye azonban Szegedhez is fűzi az eseményt. Ha nem is szegedi, de kicsit mégis idetartozik, hiszen *Cserhalmi* Imre, a Népszabadság Csongrád megyei tudósítójaként harmadik éve él e városban, amelynek színháza most készül egy másik új darabjának áprilisi bemutatójára.

A békéscsabai közönség szeretettel és tetszéssel fogadta a darabot. Joggal. „A reggel mindig visszatér" jelképes cím többet takar, mint a mindig megújuló remény megőrzésének szükségét. Az igaz, a felismert helyes és jó, a hivatás és emberszeretet melletti rendíthetetlen kitartást példázza Cserhalmi Imre háromfelvonásos színművének cselekménye.

Zádor gimnáziumi igazgatót a minisztériumból igazságtalan vádak alapján helyezték egy vidéki kisváros iskolájának élére. Ott újabb intrikákkal találja szembe magát, a gyakorlati pedagógusélet vált és valóban meglevő sérelmeivel, gondjaival, amelyekkel meg kell birkóznia. Belülről emészti az igazságtalanság, a személyes gondok (felesége nem kap tanári állást), de közben szinte maga sem veszi észre, mint kapja el a munka, a tanítás, a nevelés láza, s a kisvárosban új önmagára lel. Csupaszív emberek, egy kedélyes pártmunkás-aktivista, egy öreg pedagógus és mások is segítik ebben szándékosan, meg akaratlanul. Időközben igazsága is kiderül, visszamehet a minisztériumba, de a pillanatnyi örömöt a tépelődés váltja fel: visszamenjen-e. Az író más bonyodalmakkal is hitelesebbé teszi a tépelődés alapját, amit végül is nyitott kérdésként hagy a nézők előtt.

E rövid cselekményvázlat alig mond el valamit a darab legnagyobb értékéből: *friss gondolatú, kérdésfeltevő maiságából.* Társadalmunk mai életének számos hallatlanul *aktuális és élő problémája* jelentkezik a darabban rendkívül széles skálán: a vidékiségtől, a hivatásvállaláson át az ifjúkori szerelem és a szülői felelősség megannyi kérdéséig. Ezek mindegyikére, ha nem is ad feleletet (nem is adhat) a szerző, mégis egyértelmű felvetésük *előmozdítja a felelet megfogalmazását* a nézőkben. A mondanivalót segíti, hogy nemcsak a cselekmény, de az alakok többsége is élettel telített, szellemesen egyénített típus. A történés pergősége, gördülékenysége, az idejében exponált konfliktus *magas hőfokon* tartja és *szórakoztatóvá* teszi a darabot. A szerző *jó színpadismerettel és dramaturgiai érzékkel* alkotta meg művét, ügyes (néha talán túlságosan is rutinos, bevált) eszközökkel építette fel. Nem ás túlságosan mélyre, de a puszta felszínességet is kerülni igyekszik. Végeredményében: *sikeres, gondolatkeltő és napjainkhoz szervesen illeszkedő, valóban mai új darabot kaptunk.*

A békéscsabai művészek — *Miszlay* István tempós és jól poentírozott rendezésében — eredményesen járultak az írói szándékhoz. Elmélyülten szép munka volt *Szoboszlai* Sándoré az igazgató szerepében, mellette *F. Nagy* Imre pártmunkását, *Köröszt*ös István intrikus igazgatóhelyettesét, *Halász* László diákfiguráját említhetjük a legtalálóbbként, de sikerrel járult az együttes munkához *Dénes* Piroska, *Szentirmai* Éva, *Jablonkai* Mária, *Déry* Mária, *Biró* József, *Gyurcsek* Sándor és *Dánffy* Sándor is.

L. Z.

GYORSPOSTA • GYORSPOSTA
GYORSPOSTA • GYORSPOSTA

Ellátás mosószerekből

Miért van az, ha egy tisztítószer beválik, a háziasszonyok megkedvelték, akkor eltűnik az üzletekből. Nemrégiben a sajtóban s a falragaszokon nagy reklámok hirdették az Ultra-mosópaszta jótulajdonságait. Mire kipróbáltuk és újra vettünk volna, már nem kaptunk. Legalábbis a szegedi üzletekben nem — írja levelében egy szegedi háziasszony.

•

Levélírónk jogos panaszával — miután meggyőződtünk róla, hogy valóban nincs a szegedi üzletekben Ultra-mosópaszta — felkerestük a Dél-magyarországi Vegyinagykereskedelmi Vállalatot. Itt *Fülöp* Lajos áruforgalmi előadótól a következő tájékoztatást kaptuk.

— Az Ultra-mosópaszta nagyon keresett cikk. Az ipar nem győzi nagy menynyiségű gyártását. Az Ultra-mosópasztát a fővárosban működő Egyesült Vegyiművek gyártja. A többi szintetikus mosószer a Rákospalotai Növényolajgyárban készül, s ezek nem hiánycikkek. A kereskedelem nem hibás a hiányban, mert rendelt eleget erre az évre is. A mi nagykereskedelmi vállalatunkhoz három megye tartozik, és e terület részére az első negyedévre 90 tonna Ultra-mosópasztát ígért az ipar. Ebből Szegedre az első negyedévben 50 ezer félkilós mosópasztát ütemeztek. Sajnos az ipar eddig csak a felét szállította. Ezért az üzletekből hetekre eltűnt a közkedvelt mosószer. Remélhető, hogy ebben a hónapban, ami az első negyedév vége is, javulni fog az ellátás.

Meg kell állnia a busznak!

Kérdezem az illetékesektől, hogy miért van a kiskundorozsmai vasútállomásnál elhelyezve a feltételes megállóhelyet jelző tábla, amely a helyi és a távolsági autóbuszokra egyaránt vonatkozik. Itt ugyanis eddig még egyetlen egy esetben sem sikerült felszállni az autóbuszra az utasoknak. Legutóbb például négy autóbuszt vártunk meg — beteg asszonyok —, de egyik sem vett fel bennünket.

K. I.
Dorozsmai út 56.

•

Levélírónk panaszát továbbítottuk a 10-es Autóközlekedési Vállalat személyforgalmi osztályára. Nógrádi Ferenc menetrend-előadó közölte, hogy az említett buszmegálló a menetrendben is szerepel, tehát az autóbuszvezetőnek feltétlenül meg kell állnia a megállóhelyen. Még akkor is köteles megállni az autóbusszal, ha az telve van utasokkal és a lent várakozókat már nem tudja felvenni. Ekkor a járművezetőnek meg kell mondania, mikor jön a következő autóbusz. Nem fordulhat elő, hogy viszonylag hosszú időn át sem a helyi, sem a távolsági autóbusz ne vegye fel az ott várakozó utasokat. Intézkedünk, hogy a jövőben ilyen eset ne forduljon elő!

SZEGEDRŐL

Béke és barátság vonat Ogyesszába

Hazánk felszabadulásának 20. évfordulója alkalmából a Hazafias Népfront Szeged városi bizottsága és a Magyar—Szovjet Baráti Társaság megyei elnöksége a nyár folyamán „Béke és barátság vonatot" indít Ogyesszába.

A HŐS VÁROS, amely a második világháború alatt 69 napig állta a hitleri fasiszták ostromát, ma a Fekete-tenger egyik gyöngyszeme. Ukrajna egyik ipari központja, a tudomány fellegvára, fontos nemzetközi kikötő- és üdülőváros. Most ismét várja a magyar turistákat, várja megyénk és Szeged dolgozóit, a testvérvárosi barátokat, akik kíváncsian tekintenek az egyhetes utazás elé.

A Csongrád megyei turisták nem a tenger felől közelítik meg a várost, hiszen különvonattal utaznak. Mégis egy-kettőre eljutnak majd a Tengermelléki Sétányra, amely teljes virágzó pompájában fogadja a vendégeket. A „Patyomkin páncélos" című történelmi filmdokumentumból sokak által ismert Patyomkin-lépcső lefényképezését és „megmászását" bizonyára egyetlen turista sem hagyja ki programjából.

KEVESEN TUDJÁK, hogy Richelieu herceg, akinek emlékművet emeltek az ogyesszaiak, a híres francia bíboros dédunokája volt és 1803—1815-ig Ogyessza polgármestere. Ezalatt az idő alatt sokat tett a város rendezése és fejlesztése érdekében. Ogyessza nevét nem lehet kitörölni az orosz és ukrán kultúra történetéből. Az 1823—24-es években itt élt Puskin, itt fejezte be verses regényének az Anyeginnek első fejezetét, és itt írta meg a Cigányok című poémáját, valamint számos egyéb műveit. Olyan irodalmi nagyságok éltek itt, mint Adam Mickiewicz, a nagy lengyel költő 1825-ben, Ny. V. Gogol 1848—50-ben, A. M. Gorkij, a cári időkben Ogyesszában rakodómunkásként dolgozott. A város későbbi utódai nem feledkeztek meg nagy fiaikról, akik az irodalomnak szentelték életüket: emlékműveiket ott találhatjuk a platánfákkal szegélyezett sétányokon.

NAGY ZENEI HAGYOMÁNYAI vannak e városnak. A konzervatórium a szovjet zenekultúra sok híres képviselőjét nevelte. Ilyenek: Szvjatoszláv *Rihter*, Emil *Gilelsz*, David *Ojsztrah* és sokan mások. Az ogyesszaiak kedvence volt *Csajkovszkij*, nagy orosz zeneszerző, aki személyesen vitte színre az ogyesszai operában „Picque Dame" című operáját. Ebben az operaházban olyan híresség eknek tapsolhattak a zene rajongói, mint *Mazini*, *Caruso*, Delfino *Menotti*, Fjodor *Saljapin*.

A Csongrád megyei és szegedi turisták abban a szerencsés helyzetben lesznek, hogy e nagymúltú operaházat személyesen is megtekinthetik és gyönyörködhetnek az ogyesszai művészek nagyszerű előadásában.

A MÚZEUMOK mérhetetlen kincse és szépsége, a lakásépítkezések monumentalitása, a parkok árnyas lombjai, a napfényes tengerparti strandok sós levegője, a hétéves tervek teljesítésére hatalmas lendülettel folyó ipari munka, a kikötő vidám matrózainak fülbemászó dallamai, a város gyönyörű és rendezett utcái, mind-mind árasztják magukból a tipikusan ogyesszai légkört. Mindezekkel párosul az emberek kedvessége, vendégszeretete és ez az, ami egy turista számára feledhetetlen élményt nyújt.

Rövid néhány mondatban bizony nehéz, sőt lehetetlenség elmondani mindazt, amilyen sok szép élmény és mily emlékezetes út áll az Ogyesszába utazó turisták előtt.

B. J.

Bernula Mihály: 5.

Szökevények

— Ha kötözködik, lődd le, én a két fickót intézem — súgta András. Azt is hallottam, hogy kinyitotta pisztolytáskáját. Lukács meg pisszegett, hogy menjünk vissza, le is maradt egy kissé. Húsz lépés távolság választott el a hídőrség parancsnokától. Kihúztam magam, oldalt léptem egyet és rászóltam társaimra:

— Ne maradjanak le!

Aztán mentem tovább, szembe a parancsnokkal. Néhány méter után helykén mekérdeztem tőle:

— Öregem, merre vannak a hídadók?

A parancsnok félreállt és tisztelgett.

— A híd mellett balra. Jobbra ne menjenek, ott német állások vannak.

Pár lépés után nagyot sóhajtottam. Gyomrom reszketni kezdett. A bőröm alatt keringő vér a félelmet felhozta a mellembe. A szívem zakatolt. Még az állkapcsom is remegett. Visszanéztem Lukácsra, alig vánszorgott. Rézsó karjába kapaszkodott, arca fehérlett. A híd lábánál letértünk az útról. Süppedős talajban gázoltunk. Nem mentünk el balra, nem akartunk katonákkal találkozni, de az úton sem mehettünk. Pedig a talaj egyre roszszabb lett. Szántásra kerültünk, ragacsos puhaságba... S akkor Lukács már nem bírta tovább. Leült a földre. Fejét a térdére ejtette.

— Nem megyek tovább!

Körülálltuk.

— Még egy-két kilométer Bandikám!

— Nem bírok menni.

Felemeltük.

— Kapaszkodj a vállunkba!

Tíz percnyi gyaloglás után egy nádasba jutottunk. Először csak térdig, majd derékig ért benne a víz. Csak lépésről lépésre haladtunk a buckák között. Olykor belegabalyodtunk az összetaposott nádba. Ilyenkor húztuk egymást. Egyszer Lukács mellig süppedt a pocsolyába. Fájdalmas hangon mondta:

— Lőjetek agyon!

— Ne marháskodj! — mordult rá András és felvette a vállára. Úgy gázolt a nádban, mint egy teherhordó ló. Kis szigetre értünk, amely legalább egy méterrel volt magasabb a víz szintjénél. Alig bírtunk rá felkapaszkodni. A közepén nagy koronájú fa állott. Leültünk köré. Hátunkkal megtámasztottuk. A csizmánkból kiöntögettük a vizet, kicsavartuk nadrágunkat. Dideregtünk. Ruhánk a testünkhöz tapadt. Egymáshoz bújtunk. Megpróbáltunk aludni. Lukács pillanatok múlva szuszogott. András káromkodott.

— Pofájába lőnék Hitlernek, Horthynak, meg minden hülyének.

Nem feleltünk rá. Én is elálmosodtam, de a vizes nadrág miatt nem tudtam elaludni. Már Andrásinak is lebillent a feje, amikor a hátunk mögött lőni kezdtek. Lukács aludt mozdulatlanul, csak akkor ijedt fel, amikor egy eltévedt aknavető lövedéke a fánk tetejét kaszálta le. Mondta is rögtön, hogy menjünk tovább.

— Maradj! — szólt rá András.

— Nem, nem maradok! Nem akarok meghalni.

— Akkor eredj a fenébe!

Lukács a hátizsákjáért hajolt, s akkor láttuk, hogy alig bírja felemelni.

— Várj csak, mi van ebben a zsákban?

Lukács habozott.

— Sokminden.

— Micsoda?

— Órák.

András megtapogatta a zsákot.

— Sz, azt az istenit'. Meg vagy te bolondulva? Legalább 30 kiló ócskavas. Add ide!

— Ne bántsd!

— Add ide, a betyár istenit!

Kikapta Lukács kezéből a zsákot és bedobta a vízbe.

— Sanyi! — szólt rá Rézsó. — Mit csináltál?!

— Látod.

Lukács sóhajtott és indult a zsákja után.

— Várj, majd én kihozom.

Rézsó fáradhatatlan ember volt. Két-három úgrással bent volt a hínárban. Kihozta Lukács hátizsákját. Bandi hálásan nézte, szemei csillogtak.

— Ülj le Bandi! Még egy negyedórára. Aztán megyünk tovább.

Lukács nem akart leülni. Lehajtott fejjel, szomorúan nézett maga elé.

— Gyerünk — mordult fel Rézsó

(Folytatása következik.)